

ΣΥΓΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΡΝΟ ΑΝΤΙΟ ΑΠΟ ΤΟΝ Κ. ΣΗΜΙΤΗ

# Ηταν έντονα δημιουργικός και ανεκτίμητος άνθρωπος

Στην αέρα και πολυσιδή προσωπικότητα, τη δημιουργικότητα, το ήθος, το σημαντικό έργο και τα οράματα του πολύτιμου συνεργάτη και ανεκτίμητου φίλου του αναφέρθηκε ο πρώην πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης στον επικήδειο λόγο που εκφώνησε χθες για τον Νίκο Θεμέλη:

“ Με τον Νίκο γνωρίστηκα το 1981, όταν επισκέφθηκα ως υπουργός Γεωργίας για πρώτη φορά τις Βρυξέλλες. Ηταν η αρχή μιας βαθιάς και σταθερής φιλίας που στηριζόταν στην εκτίμηση. Ηταν πολύτιμος ως συνεργάτης και ανεκτίμητος ως άνθρωπος. Ζήσαμε σε καθημερινή σχεδόν επαφή 30 ολόκληρα χρόνια.

Ο Νίκος ήταν η ευρωπαϊκή ιδέα σε πράξη, ο εκσυγχρονισμός σε μαχητική έκδοση. Απέναντι στην εκτεταμένη μιζέρια της ελληνικής πολιτικής ζωής που απεχθάνεται τη μόρφωση, δυσπιστεί στην ευπρέπεια και καλλιέργει μια επίπλαστη ευαισθησία, ήταν ο σταθερός υπερασπιστής του ορθολογισμού, της παιδείας, της γνώσης, της εντιμότητας και του ήθους. Γι' αυτόν η πολιτική δεν περιοριζόταν στη διαμάχη για την εξουσία και τη νομή της, αλλά αφορούσε αξίες, οράματα, πεποιθήσεις για την κοινωνική ζωή. Ηταν σε όλους τους αγώνες χωρίς δισταγμούς, ακόμη και όταν η αρρώστια άρχισε να τον καταπονεί.

Από τις Βρυξέλλες, όπου έμενε αρχικά, δούλεψε συστηματικά για τη δύσκολη προσαρμογή της χώρας στις ευρωπαϊκές συνθήκες. Εβλεπε αυτό που πολλοί δεν συνειδητοποιούσαν: Τη νέα εποχή που συνεπαγόταν μια διαφορετική και εντατική προσπάθεια για τον περιορισμό του χάσματος που μας χώριζε από τις άλλες χώρες της ΕΟΚ.

Από το 1996, ως επικεφαλής του πρωθυπουργικού μου γραφείου, ήταν ακούρατος μαχητής για την ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ. Ήξερε να χαράζει στρατηγικές σε μόνιμη αντιπαράθεση με τις τακτικές των υποσχέσεων που δεν πραγματοποιούνται, των ενεργειών που δήθεν αλλάζουν τα πράγματα, αλλά διατηρούν το παλιό. Ηταν βαθιά του πεποίθησης ότι πρέπει να αναδιαρθρώσουμε τη χώρα, για να πάψουμε να είμαστε οι περιθωριακοί της Ένωσης και να μετατραπούμε σε ενεργούς πρω-



▲ ΕΚΔΗΛΗ ήταν η συγκίνηση του Κ. Σημίτη για την απώλεια του στενότερου συνεργάτη και αδελφικού του φίλου. Ο πρώην πρωθυπουργός εκφώνησε και τον μοναδικό επικήδειο λόγο

ταγωνιστές μιας πορείας ενοποίησης.

Οι άμεσοι συνεργάτες όλων των πρωθυπουργών της Ένωσης τον ήξεραν, συνεργάζονταν μαζί του, ήταν φίλοι του και άκουγαν τη γνώμη του. Είχαμε διαμορφώσει ένα δίκτυο συνεννόησης που έδειξε την αποτελεσματικότητά του σε όλες τις μεγάλες στιγμές της ευρωπαϊκής πορείας στο διάστημα 1996-2004, στην ένταξη στην ΟΝΕ, στο Ελσίνκι, στην ένταξη στην Κύπρου, αλλά και τις αποφάσεις της Λισαβόνας για μια νέα πιο ανταγωνιστική Ένωση. Στη διάρκεια της ελληνικής προεδρίας

» **Εδειξε την αποτελεσματικότητά του σε όλες τις μεγάλες στιγμές της ευρωπαϊκής πορείας, στην ένταξη στην ΟΝΕ, στο Ελσίνκι, στην ένταξη στην Κύπρου, αλλά και τις αποφάσεις της Λισαβόνας**

του 2003 ο Νίκος βοήθησε αποφασιστικά να ξεπεραστούν οι διαμάχες που ακολούθησαν την επέμβαση των Αμερικανών στο Ιράκ και να αναδειχθεί η Ελλάδα ως εγγυητής μιας κοινής πορείας.

Ο Νίκος ξεχώριζε. Δεν ήταν μόνο η εκτεταμένη μόρφωση, η αγάπη στη μουσική, η ενασχόληση με τη λογοτεχνία που τον διέκριναν

αλλά και η προσωπικότητά του. Εδινε σημασία στις άλλες γνώμες, αποστρεφόταν τις εμπάθειες και τους δογματισμούς, πρόσεχε τις προσωπικές πλευρές των προβλημάτων, προσπαθούσε να πετυχαίνει συνθέσεις. Αλλά ήταν ταυτόχρονα κριτικός όταν έπρεπε, καυστικός για την ιδιοτέλεια, ειρωνικός για τα μεγάλα λόγια. Πάντα σταθερά προσπλωμένος στις αξίες που πίστευε: στην αντίληψή του για μια κοινωνία που πρέπει να βελτιώνει συνεχώς το επίπεδό της, στην πεποίθησή του ότι κάθε άτομο έχει ευθύνη απέναντι στους πολίτες και γι' αυτό είναι επιβεβλημένη η ειλικρίνεια στις ανθρώπινες σχέσεις, η εναντίωση στους άκρατους εγωισμούς, η διαμάχη με την ισοπεδωτική μετριότητα. Ηταν απόλυτα συνεπής απέναντι σε όσα πίστευε.

Υπερασπιζόταν τις φιλίες του και τις επιλογές του. Ηταν ανοιχτός στον άλλο, φιλικός, πρόθυμος να βοηθήσει, ανθρώπινος. Είχε πάντα προτάσεις, σκέψεις που βοηθούσαν, δρόμους για λύσεις. Ησουν πάντα βέβαιος ότι θα πρόσεχε όποιο θέμα αναλάμβανε και θα αφιέρωνε κόπο και χρόνο. Η διήγησή του χρωμάτιζε ακόμη και τα θέματα της καθημερινής ρουτίνας, η παρουσία του ζωντάνευε κάθε συζήτηση. Αν και γνωστός στους κύκλους της Ένωσης, αν και πρόσωπο με γνώμη και ρόλο στις εσωτερικές πολιτικές εξελίξεις,

αν και πετυχημένος συγγραφέας ήταν πάντα σεμνός. Η αλαζονεία που χαρακτηρίζει στον τόπο μας πολλούς «πετυχημένους» τού ήταν ξένη. Ο τρόπος του σε κέρδιζε.

Κάθε Αγίου Νικολάου καλούσε σπίτι του για ένα δείπνο που μαγεύει εξαιρετικά ο ίδιος. Ηταν ένα χαρούμενο βράδυ ξενοιασιάς

» **Ο Νίκος ήταν διαφορετικός, πιο σύνθετος, μπορούσε να επικοινωνεί με πολλούς άμεσους αλλά και έμμεσους τρόπους, να διατυπώνει τους προβληματισμούς του**

Ηταν ένα αποφασιστικό στοιχείο στην προσπάθειά μου.

Ο Νίκος είχε, πέρα από το πρόσωπο που όλοι γνώριζαν από τις πολιτικές του δραστηριότητες, και άλλους εαυτούς, απρόσμενους και εντυπωσιακούς. Για αρκετά χρόνια ασχολήθηκε με τη ζωγραφική κι έχει αφήσει μεγάλο αριθμό πινάκων με συμβολικά υπαρξιακά θέματα. Αλλά την έκπληξη για όλους

μας έκανε όταν το 1998 εξέδωσε το πρώτο του μυθιστόρημα, την "Αναζήτηση". Στο βιβλίο αυτό δι-οκέτευε ό,τι δεν μπορούσε να κω-ρέσει στην πολιτική: συναισθήματα, το "πιστεύω" του για ατομικές και συλλογικές ανθρώπινες προσπάθειες για την πρόοδο μέσα από τον διάλογο και την κατανόηση. Ολα αυτά με φόντο την ελληνική ιστορία σε κρίσιμες περιόδους της. Στην "Αναζήτηση", καθώς και στα άλλα έξι μυθιστορήματά του βρήκε τον τρόπο να αναφερθεί χωρίς προκαταλήψεις στις σχέσεις των Ελλήνων με του Τούρκους, στον Διαφωτισμό και την ελληνική διασπορά, στις εκσυγχρονιστικές δυνάμεις και τον κοσμοπολιτισμό που έκλειναν μέσα τους οι ελληνικές κοινότητες του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα, στις πολιτικές διαψεύσεις, στην Ελλάδα του Τρικούπη και του Βενιζέλου.

Τα βιβλία του χαρακτηρίστηκαν δικαιολογημένα ως "Μανιφέστα Εκσυγχρονισμού". Ηταν βιβλία οραματικά που αγαπήθηκαν και διαβάστηκαν από χιλιάδες αναγνώστες, γιατί μπορούσαν μέσα σε αυτά να βρουν την πάλη για τις ιδέες και το νόημα της πολιτικής πράξης, τις διακυμάνσεις και τις συγκρούσεις της εθνικής ιδεολογίας, τις ταυτότητες της ελληνικής κοινωνίας.

Όλοι απόρρησαν πώς μπορούσε ο Νίκος να ασχολείται εξίσου επιτυχημένα σε δύο τόσο διαφορετικούς τομείς, από τη μια μεριά με τη λογοτεχνία που απαιτεί ευαισθησία στο ανθρώπινο περιβάλλον, διαρκή εσωτερική αναζήτηση, συνεχή ερωτήματα και μια γενικευμένη αμφιβολία και από την άλλη μεριά με την πολιτική που προϋποθέτει ισχυρές αντιλήψεις, επιμονή στους στόχους και τη δυνατότητα να ξεπερνάς ευαισθησίες. Ο Νίκος όμως ήταν διαφορετικός, πιο σύνθετος, μπορούσε να επικοινωνεί με πολλούς άμεσους αλλά και έμμεσους τρόπους, να διατυπώνει τους προβληματισμούς του. Ηταν έντονα δημιουργικός.

Σήμερα ως κάνουμε μια γενναία προσπάθεια να μη σκεφτόμαστε ότι χάσαμε κάποιον που αγαπούσαμε. Είναι επώδυνο και δύσκολο, αλλά ας αναλογιστούμε εκείνο που κερδίσαμε από την παρουσία του, το θετικό, τις ιδέες, την προσφορά του. Αποτελούν τμήμα του εαυτού μας. Και γι' αυτό ο Νίκος θα ζει μαζί μας. Θα μας συνοδεύει το παράδειγμα της φιλίας του, της ανιδιοτέλειάς του, της προσπάθειας για το καλύτερο.